

Frit Danmark

3. Aarg. Nr. 1

Udgivet af en Kreds af Danske

April 1944

9. APRIL 1944

Den 9. April 1944 afsluttes Danmarks fjerde Aar under Fremmedvældet. I intet af Besættelsens tidligere Aar har vort Land maattet lide saa meget under Nazismens Voldsmetoder, Retsbrud og Vilkaarlighed som i det nu forløbne. Men alligevel passerer vi denne 9. April under lykkeligere Vilkaar end de tidligere; thi Aaret, der gik, bragte os den befriende Afklaring i vort Forhold til Besættelsesmagten, og Aaret, der kommer, vil bringe os vor Frihed tilbage.

Folkets Vilje og Evne til aktiv Kamp mod Nazismen førte til den 29. August 1943, og da den Regering, der havde sat sig som Maal at bygge Bro mellem danske og tyske Interesser, maatte ophøre at fungere, var Vejen banet for en Udvikling, der vil blive af afgørende Betydning for vort Lands Fremtid. Indtil førte Tyskernes Overtagelse af den fulde Magtudøvelse til en enestaaende Styrkelse og Samling af de antinazistiske Kræfter i Landet, og udtil viste Begivenhederne Danmarks sande Ansigt. Først med den 29. August blev det aabenbart for Verden, at vort Land uden Forbehold ønsker at indtage sin Plads blandt de kæmpende Demokratier.

Vi har maattet sande, at Kampen koster Ofre. Med Henrettelser, Tugthusstraffe, Deportationer og Massearrestationer har Tyskerne søgt at komme den danske Frihedsbevægelse til Livs. Ved Jødeprogromer, Gidsselfænglinger, politiske Hævnattentater og provokatoriske Hærværkshandlinger har de hjemlige og fremmede Nazister villet skræmme og splitte Befolkningen. Men Hjemmefronten

har ikke vaklet noget Øjeblik, og Folket har uden Tøven eller Tvivl ydet den sin Tilslutning og Støtte. Den ensrettede nazistiske Propaganda i en censureret Dagspresse og en tyskdirigeret Radio er prelet af mod Danskernes Retsind og sunde Sans. De Personer, der har ladet sig benytte som Talerør for Besættelsesmagtens Interesser, er blevet mødt med Foragt, og Befolkningens store Flertal har anerkendt Nødvendigheden af at uskadeliggøre betalte Angivere, der under Beskyttelse af Tyskerne arbejder for at bringe ærlige Landsmænd i Gestapos Fængsler.

Danmarks Krig mod Tyskland føres Dag for Dag ubønhørligt videre. Ikke af regulære Tropestyrker i aaben Mark, men af offervillige Mænd og Kvinder, der paa egen Haand har dannet Grupper og Organisationer. Alligevel er hver eneste Kamphandling Led i en samlet Strategi, der tilsigter og opnaar at ramme Fjenden paa følelig Vis. Uden nogen Form for militær Tvang er der skabt en Disciplin, der alene bygger paa den enkelte Gruppens, den enkelte Frihedskæmpers Dømmekraft og Retssans. Derfor er de nazistiske Attentater ikke blevet besvaret med Hævmord, og derfor har Sabotagen ikke haft Karakter af Demonstration, men af maalbevidste Angreb paa den tyske Krigsmagts Interesser. Den Enighed og Styrke, der hidtil har kendetegnet den danske Hjemmefront, vil ogsaa præge dens Indsats i den afgørende Kamp, som alle Europas undertrykte Nationer haaber og venter staar for Døren.

Hidtil har det været Sabotagen, der var

vort vægtigste Vaaben i Kampen. Men eftersom Krigsafslutningen rykker nærmere, træder andre Opgaver i Forgrunden. Allerede i Januar besluttede DANMARKS FRIHEDSRAAD indtil videre at stille Sabotagen i Bero for at samle Kræfterne om den Indsats, en allieret Invasion fra Vest vil kræve af os. Hvis de allierede Tropper lander paa dansk Grund, maa Frihedsbevægelsen være beredt til at yde dem al mulig Støtte. Og skulde Tyskerne som Følge af Nederlag andetsteds blive tvunget til at trække sig tilbage fra vort Land, maa vi være i Stand til at forhindre dem i de Ødelæggelser af Virksomheder og Værdier, som de i Henhold til »den brændte Jord«s Politik har forøvet under deres øvrige Rømninger.

Effektiv Hjælp til Befrielse, virkningsfuld Svækkelse af den tyske Hærs Kampkraft og Beskyttelse af dansk Ejendom er de Opgaver, der skal løses i det endelige Opgørs Stund.

Ikke alene de, der hidtil har deltaget direkte i Frihedskampen, men enhver Dansker, der af Hjertet ønsker vort Lands Frihed, vil

melde sig til Tjeneste, naar der kaldes til Handling. Hvadenten Ventetiden bliver kortere eller længere, skal vore allierede Vaabenbrødre finde os villige og beredte til Kamp for det fælles Maal.

— Paa Tærsklen til Besættelsens 5. Aar, — Befrielsens Aar, — mindes Danmarks Frihedsraad alle danske Frihedskæmpere, der er myrdet og henrettet af Nazisterne. Raadet sender sin Hilsen til alle de Kammerater, der lider i tyske Fængsler og Koncentrationslejre, til alle, der har maattet drage i Landflygtighed paa Grund af deres Overbevisning eller Race, til alle, der sørger over Tabet af deres Paarørende, til de tusinde Danske, der ude i Verden kæmper for Danmarks Frihed, til vore hjemlige Medkæmpere og hele det danske Folk, der hverken har ladet sig lokke eller kue af de nazistiske Undertrykkere.

Hvert Offer, der er bragt, og som Fremtiden vil kræve, er med til at berede Vejen for Danmarks frie Fremtid.

DANMARKS FRIHEDSRAAD

2 Aar „FRIT DANMARK“

Med dette Nummer af FRIT DANMARK gaar Bladet ind i sin tredje Aargang. Det er Danmarks næststørste illegale Blad (»Land og Folk« er større), og vore arbejdende Grupper sørger for dets Udbredelse i alle Landsdele og i alle Befolkningslag. I de forløbne to Aar er FRIT DANMARKs Hovednummer — paa en enkelt Undtagelse nær — udkommet regelmæssigt een Gang om Maaneden, paa Trods af de undertiden meget betydelige Vanskeligheder, som Arrestationer, Forfølgelser og Beslaglæggelser Gang paa Gang har foraarsaget.

Som man vil huske, blev FRIT DANMARK skabt af en Kreds, der repræsenterede de mest forskellige politiske Synspunkter, der imidlertid alle var demokratiske, og som alle indebar Forvisning om, at man burde være

fælles om det første og største Maal: vort Lands Befrielse for de nazistiske Voldsherrer. FRIT DANMARK blev grundlagt som Udtryk for den illegale politiske Samling.

Den første Redaktion blev splittet, men i den nye, der straks blev dannet, sørgede man for en fortsat ligelig Repræsentation af hinanden modsatte politiske Synspunkter; som Tiden er gaaet, er dette Samarbejde faldet mere og mere naturligt, og Divergenser, der havde Rod i Førkrigstidens partipolitiske Anskuelser, er visnet bort, medens de sidste Aars Higen mod samme Maal bestandig sætter fri-ske Skud i nye Tanker og Handlinger, som vi er fælles om. Indenfor den legale politiske Samling gik det saadan, at kun de Spørgsmaal, man var enige om, fandt deres Løsning, hvilket betød, at mangt og meget og

hyppigt de vigtigste Problemer forblev uløste og hvilede som en Dødvægt over Forholdene. Hos os gik det lykkeligere: paa intet Tidspunkt har her været Uoverensstemmelser, som har hindret eller blot sinket de smaa eller store Spørgsmaals formaalstjenlige Løsning.

For to Aar siden var vi, i Modsætning til saa mange andre, ikke i Tvivl om den frie Presses Betydning for Frihedskampens Udvikling, og i Dag ved vi, at vor Vurdering dengang var rigtig: Uden de illegale Blade havde Forudsætningerne for Begivenhederne den 29. August næppe eksisteret, og Danmark havde ikke erobret sig den anstændige Position i den frie Verden, som det nu har. Det var de frie Blade, som, da Ytringsfriheden lod sig baste og binde, lo, saa alle Lænker brast. I den illegale Presse kunde Folk ikke blot finde Oplysninger om Kendsgerninger og Begivenheder, som Aviser og Radio foreholdt dem, men tillige den Vejledning i national Tænkning og den moralske Støtte til national Handling, som er nødvendig for et Folks Modning til aktiv Frihedskamp. Uden den illegale Presses Indsats kunde Danskerne være blevet katastrofalt forsinkede i deres Skæbneerkendelse — Proteststrejker mod tyske Overgreb og Sabotage mod den tyske Krigsmagt havde selvfølgelig ikke uden Folkets Støtte og Forstaaelse kunnet antage Dimensioner af Betydning. Dette er den ene og den væsentligste Side af den frie Presses Værdi, den anden ligger i disse Blades Betydning som *Talerør for den nationale Velanstændighed*.

Uden personlige og politiske Hensyn har man afsløret de Mennesker, der har spillet Fjendens Spil og dermed uskadelliggjort og ødelagt utallige Forsøg paa Undergravning eller Snigløb af sande danske Interesser. Samtidig har Frygten for at blive stillet i den frie Presses Gabestok afholdt manganen Stymper fra at følge lave og landsskadelige Tilskyndelser. Den illegale Presses *dømmende Magt* har været — og er stadig — Stangbidslet paa de Føjge og Svage, der standser foran Nazisternes Lejr.

De Dage er længst forbi, da de illegale Blade var den usynlige Fronts eneste Kamporgan, Fronten er blevet udvidet og udbygget, og i Dag er den frie Presse et Led i en Række af kæmpende og kampberedte Organisationer, men dens Betydning er ikke dermed blevet mindre: den er stadig Hjertestrengen, der knytter Frihedskæmperne til Folket, uden

hvis Medleven og Sympati den patriotiske Bevægelse er dømt til Undergang.

De Opgaver, der venter FRIT DANMARK, er i Takt med Udviklingen af en anden Art, end dem vi i de forløbne to Aar har søgt at løse; nye Problemer, i første Række de, der har Tilknytning til Efterkrigstiden, melder sig, og det er dem, vi ved Siden af skiftende aktuelle Spørgsmaal vil vie vore fremtidige Kræfter.

Finland, Norden og vi

Da det finske Præsidentvalg for godt et Aar siden stod for Døren, var der mange Tegn paa, at Finlands Befolkning ønskede Fred. De Toner, der havde lydt, da Landet i 1941 gjorde fælles Sag med Tyskland, var forstummet. Ingen talte længere om de oprindelige Krigsmaal: Indlemmelse af Storkarelen og Sovjetunionens totale Nederlag, der var proklameret af saa fremtrædende Personligheder som Mannerheim, Tanner og Rigsdagens Talsmand, Haukkeli. Nu — i 1943 — blev det særlig fra socialdemokratisk Hold fremhævet, at Finlands Krig føres uafhængigt af Hitlers, og at det derfor naar som helst kunde slutte Separatfred. Og officielt fastslog man, at Kampen kun tilsigtede at sikre Grænserne og Landets Uafhængighed.

Efter at Ryti var genvalgt, og Linkomies havde overtaget Regeringen, fortsatte imidlertid Krigen, og først efter det sidste Aars store russiske Sejre besluttede den finske Regering at søge Oplysning om Ruslands Fredsbetingelser. Da disse blev bekendt for Verden, maatte selv den oprigtigste Ven af Finland erkende, at de skabte Basis for en værdigere Fred, end man havde turdet haabe. Sammenlignet med de allieredes Krav til Italien var de sovjetrussiske Betingelser endog særdeles fordelagtige: Der var hverken Tale om fuldstændig Kapitulation eller om Deltagelse i Krigen mod den tidligere Forbunds-fælle. End ikke om Oprettelse af russiske Støttepunkter indenfor Landets Grænser. Og yderligere forstod man, at Russerne var villige til at afstaa fra Kravet om Petsamo og finsk Afvæbning af General Dietls Tropper.

Hermed maatte udenforstaaende mene, at Freden baade var mulig, og at den bød til-

strækkelige Garantier for at bevare et levedygtigt og selvstændigt Finland.

Det var derfor med Forbavselse, Skuffelse og Bekymring, man i de kæmpende Demokratiers Rækker erfarede, at den finske Regering havde afvist Ruslands Tilbud. Forbavselse, fordi Svaret syntes ude af Kontakt med den realpolitiske Situation, Skuffelse, fordi Finland ikke benyttede Lejligheden til at frasi sig Vaabenbroderskabet med det nazistiske Tyskland, og Bekymring, fordi man er overbevist om, at en fortsat Krig i hvert Fald ikke kan skaffe bedre Vilkaar.

En streng Censur hindrer Udlandet i at faa Indtryk af, i hvor høj Grad det finske Folk staar bag den trufne Beslutning. Men det maa dog vække Tvivl om en enig Opinion, naar »Svenska Pressen« med stor Kraft paa-viser, at det fulde Ansvar for Krigens Fortsættelse hviler paa Regeringens Skuldre. Det Indtryk fæstner sig derfor, at Afvisningen af Fredstilbudet er sket under Pres af den tyske Forbundsfælle og af de indflydelsesrige Kredse i Finland, der stedse har nærret tyske Sympatier og modsat sig ethvert Forsøg paa at opnaa Forstaaelse med den store østlige Nabo.

Det skorter ikke i Danmark paa Vilje til at forstaa Finland, og vi er ikke blinde for de Vanskeligheder og Ofre, en Fredsslutning paa de foreliggende Betingelser vilde medføre. Men selv om vi fuldt ud anerkender, at det finske Folk selv maa afgøre sin Skæbne, føler vi os dog berettiget til at tage Stilling til det finske Problem, fordi det griber saa dybt ind i det nordiske.

Det er ofte nok blevet paapeget, at Planerne om et udvidet nordisk Samarbejde efter Krigen hviler paa skrøbeligt Grundlag. De vidt forskellige Forhold, hvorunder de fem Nationer har gennemlevet disse Aar, har skabt større praktiske og ideologiske Skillelinjer,

end vi forud kendte. Den svenske Neutralitetspolitik, specielt Troppettransit'en, har medført en norsk Modvilje mod Sverige, som det vil tage Aar at fjerne. Og baade den norske Hjemmefront og Regeringen i London har utvetydigt erklæret, at deres Lands Udenrigspolitik i Fremtiden vil blive ført i direkte Tilslutning til de allierede. At ogsaa Island vil stille sig paa dette Standpunkt, kan man ikke betvivle, og vi for vort Vedkommende føler os overbevist om, at det samme vil og bør blive Tilfældet med Danmark. Vi har under denne Krig gjort de samme Erfaringer som Norge, og der er derigennem skabt en naturlig Basis for en fælles Politik i Fredens Aar.

Men dette betyder, at Vejen til et fastere nordisk Samarbejde gaar gennem den internationale Fredsorganisation, der vil blive skabt med U. S. A., Storbritannien og Sovjetunionen som Grundpiller. Jo fastere Finland knytter sig til Tysklands Sag, jo længere det befinder sig i Krig med Rusland og England, des vanskeligere vil det blive for det at finde sin Plads indenfor det demokratiske Verdensforbund og dermed i en fælles nordisk Politik, der ogsaa omfatter de Lande, som nu bekæmper Nazismen.

Som sagt, Finland maa selv afgøre sin Skæbne, og til Trods for de Vanskeligheder, dets Afvisning af Fredstilbudet kan medføre for en nordisk Samling i Fremtiden, vilde det dog have fundet Forstaaelse for sin Stilling i Danmark, saafremt Fredsvilkaarene havde truet dets Frihed og Levedygtighed. Men vi kan ikke se, det har været Tilfældet.

Tværtimod staar det saaledes for os, at de russiske Krav har slaet Benene væk under den nazistiske Propaganda, der søger at skræmme Europas Folk med en paastaet russisk Imperialisme.

Støt

„Frit Danmark“'s Indsamling til Nazismens Ofre.

Der er mange, der trænger!

De danske Flygtninge i Sverige

Det er snart mange Maaneder siden, vi her hjemme begyndte at forstaa, at de danske Flygtninge knapt befandt sig saa vel i deres svenske Eksil, som vi havde forestillet os. I den senere Tid er denne Flygtningeutilfredshed kommet aabent til Udtryk i den svenske Presse, hvor vore Landsmænd ikke holder sig tilbage med Indlæg og Artikler, der ofte er bitre i Tone og bedske i Indhold. Paa forbillig demokratisk Vis har den svenske Presse aabnet sine Spalter for disse Beklagelser, og gennem de ledende Artikler om det danske Flygtningespørgsmaal faar man det smukkeste Indtryk af Svenskernes Bestræbelser for at dele Sol og Vind lige.

Derimod er det med blandede Følelser, man gør sig bekendt med Danskernes Skrivelser. Kritikken af de praktiske Forhold og Foranstaltninger kan sikkert i mange Tilfælde være berettiget — og frugtbringende. Men anderledes stiller det sig, naar Danskerne med en Frimodighed, der grænser til Taktløshed, lufter deres Ærgrelse og smaalige Irritation over, at Svenskerne er, som de er: »stive«, »højtidelige«, »uelskværdige« og — først og sidst — uden Forstaaelse af de danske Flygtninges tidligere Oplevelser og Indsats. Danskerne føler sig tydelig nok hævet over Svenskerne, der ikke har ydet nogen farefuld Indsats i Verdensopgøret, og de har svært ved at tøjle en Irritation, der lejlighedsvis slaar over i aabenlys Foragt, for den svenske Neutralitetspolitik.

En saa slet dulgt dansk Bedreværdsfølelse er et svagt Grundlag for harmonisk Samliv mellem Flygtningene og deres Værtsfolk...

Vi vilde hykle, hvis vi paastod, at vi var blottede for Forstaaelse af de Stemninger, der rører sig i vore Landsmænd: det maa være svært, naar man som den bedste Del af de danske Flygtninge i flere Aar har levet i bestandig aarvaagen Kamp mod en hadet Fjende, da at skulle omstille sig paa den tempererede Atmosfære i et neutralt Land. Og den meget forskelligartede Behandling, der er blevet forskellige Kategorier af Flygtninge til Del, maa ogsaa avle Bitterhed. Uomtvisteligt er det ogsaa, at Sveriges Neutralitetspolitik Gang paa Gang har krænket vore Følelser og slaæet Fliser af vor Respekt for Krigsaarenes svenske Politik. Men naar man

modtager Gæstfrihed af en Mand, er det dog ikke Skik, at man i Tide og Utide taler om hans Fejl — om dem tier man og hefter sig i Stedet ved de Egenskaber, der betinger den storladne Hjælpsomhed, uden hvilken man selv vilde være saare ilde stedd.

Det er ikke og har aldrig været nogen misundelsesværdig Lod at være Flygtning. Men man maa aldrig glemme, at man er det, og man maa stemme sine Krav og Forventninger derefter. Jo mere man selv husker det, jo lettere vil andre glemme det.

Danmark —

Stikkernes Land

En højtstaaende Gestapomand har overfor en dansk Embedsmand udtalt, at han ikke kendte noget Land i Europa — og han havde ellers været i mange Lande — hvor der fandtes saa mange Stikkere som i Danmark.

Det er beskæmmende, men desværre maa vi give Gestapomanden Medhold i, at Stikkeriet har antaget en meget omfattende Karakter i vort Land.

Findes der nogen Forklaring paa dette Forhold? Er det saaledes, at det danske Folk, nationalt set, er gjort af ringere Stof end andre Folk? Har Danskeren mindre Karakterstyrke, er han lettere tilfals for Penge, eller hvori ligger Forklaringen?

Vi vil i det efterfølgende kort gennemgaa de forskellige Arter af Stikkere samt undersøge Aarsagerne til det florerende Stikkeri.

Den professionelle Stikker findes i alle Lande i det Omfang, der er Brug for ham. Det er almindeligvis moralsk defekte Individuer, for hvem det ingen Rolle spiller, hvorledes de tjener deres Penge. Der er ingen Grund til at ofre dem mauge Ord. De er almindeligt foragtede af saavel dem, de arbejder for, som dem, de angiver.

De, som lader sig friste af Udsigten til hurtigt at komme i Besiddelse af store Pengebeløb, er forsaavidt farligere. Den professionelle Stikker vil almindeligvis være ret kendt i de Kredse, han arbejder imod, og man

kan gardere sig overfor ham. Men den Mand eller Kvinde, som pludselig gribes af Pengebegær og ser en let Maade at faa tilfredsstillet dette paa ved at røbe en Viden, de tilfældigt eller bevidst er kommet i Besiddelse af, kan man ikke i Tide tage sine Forholdsregler overfor. Der er Eksempler paa, at en ellers »god« Mand, som ved Spekulationer har tabt Penge, pludselig har henvendt sig til Gestapo og mod stor Dusør har røbet sin Viden og bragt adskillige Frihedskæmpere i Fordærv.

Om disse to Kategorier gælder det, at de er lige foragtelige, og at der fra Frihedsbevægelsens Side maa gøres alt for at uskadeliggøre dem, inden de anretter for mange Ulykker.

Tankeløs Snak, ubegrundet Fortrolighed overfor fremmede, »uskyldig« Trang til Præleri med, hvad man maatte vide af mere eller mindre »spændende« Enkeltheder vedrørende den illegale Bevægelses Arbejde, kan meget let i sin Virkning faa Karakter af Stikkeri. Adskillige brave og velmenende Mennesker har i de forløbne Aar bragt Frihedskæmpere i Fængsel ved uoverlagte Ytringer eller Handlinger. Deres Optræden maa paa det skarpeste fordømmes, og fra Frihedsbevægelsens Side kan det ikke stærkt nok understreges og indprentes enhver, aktiv eller ikke aktiv, at den første Forudsætning for at undgaa for store Tab er, at enhver bevarer den dybeste Tavshed om de Ting, han maatte faa Kendskab til.

Og endelig er vi naaet til den Kategori af Mennesker, som kommer til at virke som *Stikkere af Godtroenhed*. Ogsaa her har vi liggende foran os Eksempler paa Mennesker, som mente at opfylde Kongens og Regeringens Bud om Ro og Orden i Landet ved at angive illegalt arbejdende Personer til Myndighederne. For disse Menneskers Handlinger maa man i første Række gøre de skiftende Regeringer under Besættelsen ansvarlig. Regeringerne Stauning, Buhl og Scavenius har i hele deres Optræden og i alle deres Handlinger virket nationalt demoraliserende paa Befolkningen. Overalt, hvor den jævne Borger instinktmæssigt følte, at her skulde han gøre Modstand, her skulde han øve en Indsats til Gavn for sit Land, fik han af Regeringen at vide, at det var direkte landsskadeligt, at han tværtimod skulde holde sig i Ro og lade Tingene gaa deres Gang, saa vilde alt af sig

selv ændres til det gode (dette sidste blev vel ikke direkte udtalt, men det var den Opfattelse, man fra Regerings og Myndigheders Side ønskede at indpode Befolkningen).

Dersom en dansk Regering — ganske vist ikke med Sæde paa Christiansborg, men illegalt arbejdende i Folkets Midte — fra Besættelsens første Dag havde raabt hver Mand af Hus til Kamp mod Undertrykkerne, da vilde den bag sig have haft et kamp- og offervilligt Folk. Og der vilde ikke i Dag have eksisteret de vankelmødige Mennesker i Danmark, som gjort usikre af Regering og Presse bliver Stikkere saa at sige af lutter Loyaltet.

For saa vidt kan man ikke rette haarde Anklager mod disse Mennesker. De er vildførte. De handler i god Tro, — men de handler stik imod deres Lands Interesser, og ved deres Handlinger bringer de Frihedskæmperne i yderste Fare.

Lad det derfor blive slaaet fast, at enhver, der bevidst eller ubevidst modarbejder Frihedskæmperne, støtter Nazisterne og er dermed med til at forlænge Krigen. Han er ikke værdig til at finde en Plads i det frie Danmark, som skal opstaa efter Nazismens endelige Nederlag.

Krigen paa Grønland

I to amerikanske Radioudsendelser, den 9. og den 11. Marts, er der blevet givet et interessant Uddrag af nogle Artikler, den norske Polarflyver Bernt Balchen har skrevet om Krigen paa Grønland. Balchen er nu Oberst i den amerikanske Hær og Chef for de amerikanske Luftstyrkers nordligste Base, nemlig paa Grønland.

Som bekendt administreres vort Lands store Koloni af den danske Legation i Washington, og det var de frie Danske, der gav Amerikas forenede Stater Tilladelse til at indrette Baser paa denne fremskudte Post i Atlanterhavet.

Balchen skriver: »Maaske vidste De ikke, at der har været Krig paa Grønland. Den foregik ogsaa i al Hemmelighed; den udkæmpedes i Halvmørke Nord for Polarkredsen paa en fjerntliggende Slagmark, der altid er dæk-

ket af et Lag Is paa flere Tusinde Meters Tykkelse. Paa Grønland kæmpede vi ikke for at besejre en eller anden fjendtlig Division og indtage en eller anden Bjergryg, det var ikke en Krig om Landomraader, det var en Krig om Vejret.«

Det skildres derefter, hvorledes Grønland er Nøglen til Morgendagens Vejr i Europa, og derfor er de meteorologiske Iagttagelser af afgørende Betydning for ethvert Luftangreb paa Tyskland. Grønlands Værdi i Krigsførelsen stod tidligt Tyskerne klart, og allerede ved Krigens Begyndelse indrettede de en veludstyret Station paa Grønlands Østkyst, som stod i daglig Forbindelse med Berlin. Det var bl. a. paa Grund af denne Vejrtjeneste, det lykkedes Slagskibene Gneisenau og Scharnhorst at spille forbi Doverkysten i tæt Taage.

Allerede i 1941 om Sommeren oprettede Amerikanerne under Ledelse af Balchen en Flyvebase paa Vestkysten Nord for Polarkredsen, og i December samme Aar kunde Pladsen modtage den første Flyvemaskine. Da de amerikanske Bombemaskiner begyndte at passere »Toppen af Verden« paa Vej til de europæiske Kampfronter, kunde de gøre Ophold undervejs paa Grønland.

I 1943 blev det opdaget, at Tyskerne havde sat sig fast paa Sabineøen paa Østkysten. En grønlandsk Slædepatrulje, der var indlemmet i den amerikanske Hær, opdagede den 11. Marts Tyskernes Station og maatte i Hast trække sig tilbage til Eskimonæs. Den 24. ankom Tyskerne hertil og angreb med Maskingeværer og Haandgranater, hvorefter Beboerne maatte trække sig tilbage. Paa Vejen hjem fra Togtet overmandene Tyskerne derpaa en Patrulje paa tre Mand; den ene, Elvi Knudsen, blev dræbt, og de to andre taget til Fange. Af en eller anden Grund slap de en af Fangerne løs, mens den tyske Løjtnant Ritter, der talte flydende Norsk, begav sig af Sted med den anden Dansker som Fange for at undersøge den meteorologiske Station ved Mackensiebugten. Undervejs overmandede Danskeren imidlertid sin Vogter, og nu blev Forholdet vendt om: Efter en fantastisk Tur paa 560 km. kunde han aflevere Tyskeren i Scoresbysund.

I Maj 1943 startede Balchen fra en Base paa Island to Togter mod de tyske Stationer paa Sabineøen og Eskimonæs, der begge blev ødelagt ved Bombardement. Hermed var det Slut med Tyskernes Virksomhed paa Grønland. Den tilfangetagne Løjtnant Ritter kunde siden berette, at han havde forladt Norge i August 42 med et Skib, »Herma«, der var indkøbt i Danmark. Samme Maaned landede han paa Sabineøen, og hele Vinteren 1942-43 udsendte han to daglige Meldinger om Vejrforholdene til den tyske Luftflaade og Ubaadene i Atlanten.

Balchen slutter: »Vor Krig paa Grønland var ikke særlig stor i Forhold til Krig nu om Stunder... Men det var en betydningsfuld Krig, og det Kendskab, vi vandt paa Bekostning af de Mænd, der gav deres Liv paa Indlandsisen, vil betyde Sikkerhed for Fremtidens nordligste Lufttrafik. De Baser og Vejrstationer, vi kæmpede for at oprette midt i Mørket, Stilheden og Kulden, vil blive Fremtidens Holdepladser paa den nye Luftrute til Europa.

Entreprenørerne

I Anledning af Bortliciteringen af de store Beskyttelsesarbejder, der for Tiden udføres i de østjydske Byer, er der opstaaet en Konflikt mellem flere Byraad paa den ene Side og Statens civile Luftværn og Indenrigsministeriet paa den anden. Byraadene har beklaget sig over, at lokale Entreprenører i nogle Tilfælde er forbigaaet til Fordel for udenbys. Indenrigsministeriets Svar gik ud paa, at Arbejdet fortrinsvis er givet til de Firmaer, der ikke ellers har kunnet opnaa Cementtildeling. Det er besynderligt, at Byraadene ikke har kunnet se det retfærdige heri — saa meget mere som de Entreprenører, der paa denne Maade udelukkes, i Forvejen tjener store Pengene ved deres Arbejder for Værnemagten.

Naar der tales om Entreprenørernes enorme Fortjenester ved Arbejde for Tyskerne, er det

Landsmand! — Skriv dette af og send det videre!

iøvrigt værd at bemærke, at det heldigvis kun er en mindre Del af Standen, der har budt sig til som Værnemagere. Af Entreprenørforeningens godt 200 Medlemmer er det højst $\frac{1}{4}$, der har taget Arbejde for Værnemagten. Iblandt de villige findes ganske vist nogle af de største og mest velfunderede Firmaer, som man netop skulde have ventet havde haft Raad til at vise Tilbageholdenhed. Blandt de driftigste Værnemager-Entreprenører kan vi nævne Berg Bach, Aalborg, Wright, Thomsen og Kier, Hoffmann & Sønner, A/S I. Krüger (Indehaver T. O. Thomsen), og i den se-

ner Tid Christiani & Nielsen og Ole Mørck, Aalborg.

Det er rimeligt, at man fra dansk Side bestræber sig paa at give de tilbageholdende blandt Entreprenørerne Lejlighed til at faa de Arbejder, der skal komme den danske Befolkning til Gode. For de øvriges Vedkommende maa man dels gennem Beskatningen, dels gennem Efterkrigstidens Konfiskation af Værnemager-Fortjenester søge gennemført, at de Fortjenester, de har opnaaet paa Bekostning af Nationalbankens Midler, atter tilflyder Samfundet.

Selvforsvar og Hævnmord

De nye nazistiske Hævntentater vil atter vække Diskussionen til Live om denne Tids Drab og Terrorhandlinger. Mærkværdigvis er der endnu Folk, der ikke har ganske klart for sig, hvad det egentlig er, der sker i vort Land i denne Lovløshedens Time. Lad os derfor atter en Gang se Sagen lige i Øjnene:

Efter at dansk Lov og Ret paa de i Øjeblikket vigtigste Omraader er sat ud af Spillet, og Gestapo har overtaget »Retsudøvelsen«, er enhver Form for Retssikkerhed faldet bort. Hver eneste Borger risikerer at blive fængslet, anklaget og dømt til tysk Fængsel, Tugthus eller endog til Døden eller — hvis han ikke kan overbevises om nogen Forseelse mod tyske Interesser — at blive deporteret uden videre til tysk Koncentrationslejr. Han har ikke paa noget Tidspunkt Mulighed for at føre Vidner, at faa dansk Forsvarer eller i det hele taget at nyde en Tøddel af den Retsbeskyttelse, som enhver Lystmorder i Danmark har Krav paa.

Dette retsstridige Arbejde kan Gestapo kun udføre, fordi en Flok danske Statsborgere har paataget sig for høj Betaling at efterspore Landsmænd, der mistænkes for at handle mod Tyskernes Ønsker, Gestapo følger blindt sine Sporhundes Fært, og da de i Kraft af deres moralske Habitus ikke tager det saa nøje, hvem de slaar ned paa, blot de skaffer Bytte, er i Virkeligheden alle og enhver prisgivet de lyssky Stikkere. Dansk Politi kan ikke yde os nogen Beskyttelse. Faar det

Fingre i en af Angiverne, maa det slippe ham løs, saasnt han kan bevise, at han arbejder for tysk Regning. Paa samme Maade forholder det sig med Schalburgkorpsets Medlemmer.

Saaledes berøvet vore retslige Forsvarsmidler er kun to Muligheder os aabne: At lade staa til eller at handle paa egen Haand. Lader vi staa til, vil denne Judas' Brigade bringe et stadigt stigende Antal retsindige Danskere i Gestapos ubarmhjertige Hænder. Derfor har Frihedskæmperne set sig nødsaget til at ombringe en Række Personer, der med Sikkerhed vides at virke som Stikkere. Det er ikke en Straf, thi det tilkommer ikke tilfældige at dømme og straffe, men en forebyggende Foranstaltning, der uskadeliggør een og skræmmer mange ligesindede fra at fortsætte i hans Spor.

Paa Forhaand kunde man befrygte, at en saadan Fremgangsmaade vilde føre til Mord i Flæng paa Basis af Rygter og usikre Oplysninger. Men ser man paa Resultatet, maa man beundre den Sikkerhed, hvormed de virkelig farlige og skyldige rammes. Fru Delbo, fhv. Politibetjent Kronby, Direktør Due Petersen — for at nævne dem, der er uskadeliggjort i den sidste Maaned — var alle professionelle Angivere, der havde talrige Fængslinger paa deres Samvittighed.

Tyskerne har alle Midler i Hænde til at finde dem, der har skudt deres Hjælpere: de har Magten i Landet, de har spækket det med

deres eget Politi og spundet et Net af Angivere om os alle; de er uden Skrupler i deres Eftersøgnings- og Forhørsmetoder, og de har særlige danske Drabskommissioner til Hjælp, der kun kan føre en Sag til Bunds, naar den er rettet mod Frihedskæmperne. Men det er dem ikke nok. For praktisk taget hvert eneste Drab af en Stikker, lader de en tilfældig Dansker myrde, — en Mand, der ikke som Stikkeren kan mistænkes for nogen Forseelse, men hvis Danskhed er aabenbar. Mænd som Kaj Munk, Dr. Vigholt, Kaptajn Mæckeprang og Redaktør Sigurd Thomsen. Havde man haft Skygge af Grund til at tro, at nogen af disse havde deltaget aktivt i Frihedskampen, var han forlængst blevet arresteret. Det er netop Idéen i Mordet, at det skal ramme tilfældigt, fordi man hermed vil give det Indtryk af, at det ogsaa var en tilfældig Nazist, der blev ombragt.

Hensigten hermed er aabenbar: Der skal skabes Usikkerhed og Forvirring. Der skal dækkes over, at der fra dansk Side er Tale om simpelt Selvforsvar, fra nazistisk om Hævn mord.

Som vi Danske er indrettet, med vore indgroede Begreber om Sandhed, Ærlighed og Ret, har vi svært ved at tro paa, at der virkelig ligger en saa skidden Plan bag det, der sker, og at den er undfanget af og udføres

af ansvarlige Repræsentanter for en fremmed Magt. Ikke des mindre er det virkelig Tilfældet. I vort sidste Nummer kunde vi meddele, at der foreligger Beviser for, at det ikke er tilfældige nazistiske Bander, men Gestapo selv, der iværksætter Hævmordene. Siden har vi faaet dokumenteret, at nazistiske Organisationer og Enkeltpersoner indsender Lister til Dagmarhus over Folk, der offentligt eller privat har udtalt sig engelskvenligt eller antinazistisk. Det er paa Grundlag af disse Lister, Mordercentralen udvælger det Offer, der skal bøde for en Stickers Død. En yderligere Bekræftelse paa Dagmarhus' direkte Medvirken ved Attentaterne fik man gennem det mislykkede Anslag mod Landsretssagfører Hjerminde den 20/3. Ikke alene krævede Tyskerne øjeblikkelig den paagrebne Attentatmand udleveret, men det blev konstateret, at Medlemmer af det tyske Sikkerhedspoliti holdt Vagt uden for Huset, hvor Sagføreren skulde være skudt.

Uskyldige maa bøde for Uskadeliggørelsen af Angiverne, men man maa ikke glemme, at for hver Stikker, der bringes til Tavshed, reddes talrige Landsmænd fra Gestapos Fængsler og Eksekutionsplutoner. Enhver maa træffe sine Sikkerhedsforanstaltninger for at undgaa at blive Offer, men vi kan ikke standse Kampen mod de nazistiske Magtudøvere og deres Hjælpere.

Luk ikke op for ukendte. Brug Sikkerhedskæde.

Tilkald dansk Politi ved Trusler.

Nazis Radio

Der er ingen Grænser for Radiokommentatorens Frækhed. I en Tale fornylig nævnede Christmas Møller den historiske Kendsgerning, at Finland i 1917 fik sin Frihed efter fredelig Overenskomst med Sovjetunionen, og at denne ikke greb ind i den finske Borgerkrig. Dette Stykke af Talen blev gengivet i Radioen Dagen efter, og Kommentatoren haanede »Hr. Møller«s Historiekundskaber, »som om ikke enhver Skoledreng ved, at Finland maatte erobre sin Frihed i blodig Kamp

mod Sovjet«! — Det er en Trøst at vide, at det kun er mod Dumhed og ikke tillige mod Frækhed, selv Guderne kæmper forgæves.

Naar man hører denne og lignende Goebels-»Sandheder« i en Radio, der kun af Navn er dansk, bliver det een endnu mere uforstaaeligt, at der fortsat er ærlige Danske, der vil optræde paa samme Scene. Forstaar de da ikke, at de kun tjener til at danne Kulisser omkring den mest utilslørede og uvederhæftige Nazi-Propaganda? En Del Foredragsholdere og Optrædende handler sikkert i Ubetæksomhed, men andre tror, de opfylder en Mission ved dog »at tale dansk«. De glemmer,

at hvert Ord de siger, ikke er mere dansk, end den tyske Radiocensur finder sundt for Nazismen. Og hvis de tror, at de optager Pladsen for de nazistiske Talerør, saa er de mere naive, end de har Lov at være. Nazisterne tager først og skal nok sikre sig al den Tid i Udsendelserne, de finder formaalstjenligt.

Nyt Propagandatræck

En Organisation, der kalder sig »Dansk Antikommunisme«, har Æren af at have importeret en ny typisk Naziopfindelse til Danmark. I den sidste Maanedstid har Foreningen tilstillet et stort Antal Mennesker — vistnok flere Tusinde — en Skrivelse, hvori det hedder, at man ved »Arrestation af en kommunistisk Sabotør« har fundet lange Lister over Folk, som ved Lejlighed skulde rydes af Vejen. Vedlagt følger saa en Fotokopi af en Fortegnelse, hvorpaa et halvt Hundrede Personer er anført i Navneorden med Stilling og Adresse. Det hele er meget plumpt gjort, et fuldstændig tilfældigt Udpluk af Mennesker, repræsenterende alle mulige Livsstillinger, politiske Anskuelse og Samfundspositioner. Det lyser ud af baade Form og Udvalg, at Listerne er fabrikeret af »Dansk Antikommunismes« energiske Medlemmer ved Hjælp af en Telefonbog.

Man kan trygt gaa ud fra, at var der mindste Korn af Sandhed i Historien, skulde de tyske Myndigheder ikke have tøvet med at udnytte den officielt.

Det er den nationale Samling mod Nazismen, omfattende Danske af alle Partifarver, ogsaa Kommunisterne, der stadig er Nazisterne en Torn i Øjet. Nu prøver de en ny Splitelsesmetode, efter at Forsøget med de falske illegale Blade er faldet ynkeligt til Jorden.

Det er en Hjælp til Fjenden at brænde »Frit Danmark«. Send det videre!

Efterkrigstidens Problemer. I.

Naar vi Danske ser frem mod Freden, er der to Maal, vi alle — eller praktisk taget alle — har fælles: Vi ønsker, at vort Land atter skal blive frit, og vi ønsker Genindførelse af demokratiske Tilstande. Derimod hersker der ikke samme Enstemmighed hverken med Hensyn til den Maade, hvorpaa vi kan opnaa disse to Goder, eller med Hensyn til de Forholdsregler, der vil blive nødvendige for at sikre den i Efterkrigstiden. Paa den ene Side staar Frihedsbevægelsen, som hævder, at vi selv maa kæmpe for vor Frihed og vort Folkestyre. Paa den anden Side de Politikere, der støttede Scaveniuslinjen; efter deres Opfattelse vil vi i alle Tilfælde opnaa baade Uafhængigheden og Selvbestemmelsesretten, og det gælder derfor bare om at sno sig saa billigt som muligt gennem Krigstiden, selv om man derved midlertidigt kommer til at hjælpe Nazismen.

Paa samme Maade og efter samme Skillelinjer afviger Synet paa de Foranstaltninger, der skal træffes ved Besættelsens Ophør. Frihedsbevægelsen mener, at et gennemgribende Opgør vil være nødvendigt, efter Retningslinjer, som er trukket op i Frihedsraadets Pjece: »Naar Danmark atter er frit«, mens man i indflydelsesrige politiske Kredse er af den Anskuelse, at vi blot behøver at sætte Parentes om de 4—5 Aar, Besættelsen har varet, og saa iøvrigt kan fortsætte, som om intet var hændt siden 1940.

Der er ingen Tvivl om, at denne sidste Betragtning vil finde en vis Jordbund i Befolkningen. Ved Krigsafslutningen vil man være træt og indstillet paa at komme videre, og med dansk Godlidenhed vil man være tilbøjelig til at slaa en Streg over alle Fejl og Forsyndelser, i Haab om, at de, der har begaaet dem, vil være klogere i Fremtiden.

Den Modtagelse, Frihedsraadets Efterkrigstidsprogram har faaet, tyder imidlertid paa, at Folkets Flertal staar bag Kravet om et Opgør, der gennemføres paa Forfatningens og Rettens Grund. Et Opgør, der ikke baseres paa Had og Hævn, men som tilsigter at befæste og udvide vore genvundne Rettigheder.

Danmark har gennemlevet de mest skæbnesvangre Aar i sin Historie, og der er herunder

sket det, at Landets Styre paatog sig at forvalte de Brud paa vort rodfæstede Demokrati, som den besættende Magt ønskede gennemført. En Politik, der led Nederlag i Sommeren 1943, fordi den stred mod Befolkningens Retsfølelse. Yderligere viste det sig, at der i Danmark fandtes en femte Kolonne, som var villig til at sælge os til Nazismen, — Folk, der lod sig hverve af de Fremmede som Lejesoldater, Propagandamagere og Angivere. Under Ly af Fjendens Vaaben faldt de deres Landsmænd i Ryggen og forbrød sig mod danske Retsprincipper og Traditioner, der er fostret i Frihed.

Erkender man, at dette Billede af Besættelsesaarene er rigtigt, — og det vil være vanskeligt at benægte eller tilsløre — maa man samtidig erkende, at det ikke med Tryghed kan overlades til de Mænd, der har Hovedansvaret for Samarbejdet med Nazisterne, at føre Landet tilbage til det Demokrati, de selv har svigtet. Og man maa sikre sig, at den femte Kolonne ikke fortsat faar Lejlighed til at undergrave vor Selvstændighed og vort Folkestyre.

Dette staar for os som Grundlaget for Løsningen af Efterkrigstidens første Problemer. Danmark kan komme ud af Krigen paa en af to Maader: Efter en Invasion og dermed en forbigaaende Besættelse af de Allierede, eller efter et tysk Nederlag andetsteds, der tvinger Nazisterne til at trække deres Tropper tilbage. Før eller senere vil imidlertid Kongen atter blive i Stand til at udføre sine forfatningsmæssige Beføjelser og udnævne en Regering, der skal formidle Overgangstiden.

Det er nødvendigt, at denne første Regering fuldt ud forstaar sin Opgave og vil træffe energiske Foranstaltninger mod den femte Kolonne, baade fordi den rummer en Fare for Ro og Orden i Landet, og fordi Hadet mod disse Fjender er saa stort, at mange vil tage sig selv til Rette, hvis ikke Landets Styre viser Evne og Vilje til at uskadeliggøre dem ad Rettens Vej.

Regeringens anden store Opgave er at forberede et snarligt Valg efter en fuldstændig fri Diskussion, hvorunder Befolkningen kan tage Stilling til Besættelsesaarenes Politik og paa Basis heraf vælge Folkerepræsentanter, der kan føre Demokratiet videre.

— Krigsafslutningen maa ikke træffe os uforberedt. Hver eneste Dansker maa i Tide gøre sig sin Stilling til dens Problemer klar,

saa det bliver Folkeviljen, en bevidst Folkevilje, og ikke tilfældige Stemninger, der afgør, hvorledes Efterkrigstidens Vanskeligheder skal løses. I de følgende Numre vil FRIT DANMARK uddybe sit Syn paa disse Spørgsmaal og herunder ogsaa komme ind paa de Betragtninger, Christmas Møller har fremsat i en Artikelserie i FRIT DANMARK, London.

I korte Træk

Som det fremgaar af Frihedsraadets Opraab til 9. April, har den organiserede Sabotage ligget stille de sidste Maaneder. Dens sidste store Resultater var *Rifelsyndikatet*, B. & W., »Always« Radio og »Nordværk« paa General Motors, — alle krigsvigtige Virksomheder.

I Mellemtiden fortsætter Nazisterne deres meningsløse Hærværk. »Kinopalæet« og »Platan Bio« blev aabenbart ødelagt som Led i Angrebene paa dansk Filmsindustri, »Aalborg Stiftstidende« som en Demonstration overfor dansk Presse, og Restauranter som »Hvids Vinstue« fordi man mener, deres Publikum er særlig engelsk-venligt.

Meningsløst og hensynsløst giver Nazisterne os en Forsmag paa de Ødelæggelser, Tyskerne forbereder, naar de lider Nederlag.

— — — —

Det er endnu uvist, om Mordet paa Red. Sigurd Thomsen blot skulde ramme en tilfældig Bladmand eller var et Svar paa Due Pedersens Drab, idet denne var blevet angrebet af Red. Thomsen, da han i sin Tid deltog i Attentatet paa Steincke.

— — — —

Til Christmas Møllers Fødselsdag d. 3/4 har baade den frie Presse og Danmarks Frihedsraad sendt sine varmeste Lykønskninger.

— — — —

Tyskerne foretager Brevcensur under Storebæltsoverfarten. Breve uden Afsenderadresse og af »mystisk« Udseende bliver læst og groft klistret til igen.

Pas paa, hvad De skriver!

— — — —

Gestapo har forgæves forsøgt at arrestere Souschefen for Aalborgs Politi, Overbetjent H. Lauritzen, og hans Hustru.

Efter at Gestapo har anholdt flere Elever paa Ranum Seminarium, har Forstander Schmidt som Protest lukket Seminariet og sendt Eleverne hjem.

Efter at Krenchel d. 2/3 maatte aflyse sit Møde i Aarhus paa Grund af manglende Tilslutning, lykkedes det ham ved næste Møde at samle 144 Tilhørere under Bøvgotning af 90 Betjente. At det ikke var lutter Tilhængere fremgik af de intrikate Spørgsmaal, der

skriftligt blev stillet Overretssagføreren. Diskussion var forbudt!

Tyskerne har nu lukket deres Flyveskole i Kastrup og i Stedet anbragt en Mængde Bombemaskiner. Aarsag: Invasionsfrygt.

Det er nu ganske givet, at Gestapos uhyggelige Organisator, *Himmler*, er udset til Hitlers Stedfortræder og Efterfølger. Hans Billede bliver for Tiden udsendt i Kæmpeoplæg og skal prange ved Siden af Hitlers i alle Nazi-Kontorer. I den haarde indbyrdes Kampstrid mellem de nazistiske Koryfæer er han saaledes gaaet af med Sejren.

Naa, heldigvis er det jo ikke længe, han faar Glæde af denne Sejr!

Saadan sagde de dengang!

I Foraaret 1942 rettede Tyskerne en Række Luftangreb mod de gamle engelske Byer Bath og Canterbury. Canterbury var den engelske Kirkes historiske Hovedsæde; Bath er — eller var — almindelig anerkendt som et af Europas pragtfuldeste Arkitekturmindesmærker. Angrebene var meget vellykkede. Da de to Byer hverken har nogen som helst Industri eller militære Anlæg, havde Englænderne nemlig ikke tænkt paa at udstyre dem med noget virkeligt Luftforsvar. Det eneste ærgerlige ved det fra Tyskernes Synspunkt var, at det trods alt ikke lykkedes at ødelægge Domkirken i Canterbury, men ellers blev det meste af Byerne lagt i Ruiner.

I den Anledning fremkom der fra tysk Side

følgende officiose Erklæring (citeret ordret efter »Politiken« 28/4 1942): »Det understreges i Wilhelmsstrasse, at de tyske Kunsthistorikere er nøje bekendt med Englands Kunst- og Kulturhistorie og meget vel ved, hvor der i England findes gotiske Katedraler, Tudor-Huse og andre kulturelle Mindesmærker — ogsaa Kongeslottet i Windsor blev direkte nævnt. Tyske Flyvere vil nu i den kommende Tid gaa ligesaadan til Værks over for britiske Kunstskatte som Englænderne overfor Lybæks og Rostocks historiske Bygninger.«!

— Som bekendt var de engelske Angreb paa Lybæk og Rostock rettet mod Havn og andre krigsvigtige Maal.

Send Bladet til en Ven paa Landet, men forsigtigt!
